

Latvijas Atklātā lingvistikas olimpiāde 2019/2020, pirmā kārtā, 2019. gada 14. decembrī

Atcerieties!

Nepārrakstiet uzdevumu nosacījumus vai vārus! Lai ietaupītu Jūsu laiku, neaprakstiet soli pa solim risinājuma gaitu tur, kur ir prasīts paskaidrot Jūsu risinājumu. Tā vietā izklāstiet savus novērojumus!

Sliktāk: "Izpētot 17. un 23. teikumu, var pamanīt, ka abos izmantots priedēklis x- ..."

Labāk: "Valodā N ar priedēkli x- apzīmē daudzskaitli."

Pievērsiet uzmanību detaļām! Tām mēdz būt svarīga loma. Lai veicas!

---

1. uzdevums (10 punkti). Dotas divas teikumu grupas:

1. grupa

1. Laupītājs iekliedzās rupjā balsī: "Man ir stobrs, nevienam nekustēties!"
2. Ir amizanti, ka Tadeušs pelnīja maizi maizes rūpnīcā.
3. Bibliotekārs neslēpa vēlmi ieraudzīt jaunas sejas apmeklētāju vidū.
4. Inovāciju veicināšanai mūsu uzņēmumam ir vajadzīgas svaigas asinis.

2. grupa

5. Policija piekļāvēja pie aizdomās turētā durvīm.
6. Vašingtona ir Amerikas galvaspilsēta.
7. Nepiedāvā viņam vīnu, viņš taču nedzer.
8. Latvija izspēlēja skaistu kombināciju, kuru Dārziņš noslēdza ar precīzu metienu vārtu labajā augšējā stūrī.

Katrā no teikumiem ir pa vienam īpašam vārdam pārnestā nozīmē. Visus šādus vārdus 1. grupā apvieno viena kopīga pazīme, bet 2. grupā cita kopīga pazīme.

1. jautājums. Izrakstiet visus šādus vārdus! (**2 punkti**) Kāda pazīme apvieno šādus vārdus 1. grupā? (**3 punkti**) Un 2. grupā? (**2 punkti**)

2. jautājums. Četros no pieciem sekojošiem teikumiem ir pa vienam šādam vārdam. Izrakstiet šos vārdus (**1 punkts**) un nosakiet, pie kuras grupas pieder attiecīgie teikumi! (**2 punkti**)

9. Grūtos brīžos ir vajadzīgs plecs, uz kura var paraudāt.
10. Asaru upes nepārtraukti plūda no šī bērna acīm.
11. Norvēģijā var būt grūti atrast jumtu virs galvas par pieņemamu cenu.
12. Marija Stjuarte mantoja kroni vien sešu dienu vecumā.
13. Uz mūsu iesniegumu firma atbildēja ar klajiem apvainojumiem.

2. uzdevums (10 punkti). Doti vārdi un vārdkopas tetunu¹ valodā un to tulkojumi jauktā secībā:

1. ai boot	A. plakstiņš
2. ai fuan boot	B. lāpstiņa (kauls)
3. ai fuan musan	C. (koka) lapa
4. ai tahan	D. liels auglis
5. ibun kulit boot	E. liels koks
6. kbas	F. auss gliemežnīca
7. kbas tahan	G. āda
8. kulit	H. sēkla
9. matan kulit	I. plecs
10. matan musan	J. acs ābols
11. tilun tahan	K. liela lūpa

1. jautājums. Noskaidrojiet pareizās atbilstības! (4 punkti)

2. jautājums. Pārtulkojiet sekojošās vārdkopas latviešu valodā, zinot, ka viena no tām nozīmē to pašu, ko viena no iepriekš dotajām vārdkopām: (3 punkti)

12. matan fuan
 13. ai fuan kulit
 14. tilun boot

3. jautājums. Pārtulkojiet sekojošos vārdus un vārdkopas tetunu valodā: (3 punkti)

15. mute
 16. liela acs
 17. (koka) miza

3. uzdevums (10 punkti). Doti teikumi transcendentālajā algebrā² un to tulkojumi latviešu valodā:

1.	$\uparrow : (-x) - z = \uparrow^\infty$	Aiz kreisā koka ir spoks.
2.	$\uparrow^n = \uparrow^1 + x$	Pensionārs ir pa labi no pieaugušā cilvēka.
3.	$\uparrow\uparrow = \uparrow\uparrow - z$	Galds ir aiz loga.
4.	$\uparrow\uparrow = \uparrow\uparrow + t$	Kariete ir pēc vilciena.
5.	$z^0 = \uparrow^0$	Šeit ir embrijs.

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā: (3 punkti)

6. $\uparrow\uparrow : z = \uparrow^{\frac{1}{n}} - x$

2. jautājums. Pierakstiet transcendentālajā algebrā: (7 punkti)

7. Kariete ir apakšējā loga priekšā.
 8. Agrais vilciens ir tagad.
 9. Virs vilciena ir koks.

¹Tetunu valoda pieder pie austronēziešu valodu saimes malajiešu-polinēziešu atzara. Tajā runā ap 800 tūkst. cilvēku Austrumtimorā.

²Transcendentālā algebra ir uz matemātiskiem simboliem un operācijām balstīta mākslīga valoda, kuru 1921. gadā izgudroja igauņu filozofs Jēkabs Lincbahs. Transcendentālajai algebrā pēc tās radītāja ieceres ir jābūt saprotamai visiem cilvēkiem neatkarīgi no dzimtās valodas.

4. uzdevums (15 punkti). Dotas vārdkopas maltiešu³ valodā un to tulkojumi latviešu valodā:

1.	serp aħdar	zaļa čūska
2.	moghżiet bojod	baltas kazas
3.	kowt blu	zils mētelis
4.	mejda kannella	brūns galds
5.	żiemel iswed	melns zirgs
6.	fjura vjola	violets zieds
7.	karozza ģamra	sarkana automašīna
8.	rħula ģodor	zaļi ciemati
9.	kowtijiet roża	rozā mēteļi
10.	qomos blu	zili krekli
11.	fenek isfar	dzeltens trusis
12.	moghża sewda	_____
13.	ktieb aħmar	_____
14.	mejda bajda	_____
15.	baqra _____	zila govs
16.	fjuri _____	sarkani ziedi
17.	kelb _____	brūns suns
18.	kotba _____	dzeltenas grāmatas
19.	siġra _____	zaļš koks
20.	mwejjed _____	violeti galdi
21.	tuffieħa _____	dzeltens ābols

1. jautājums. Aizpildiet tukšās vietas! (6 punkti) Paskaidrojiet savu risinājumu! (7 punkti)

2. jautājums. Balstoties tikai uz uzdevumā dotajiem piemēriem, nav iespējams precīzi noteikt vārdkopas "balta grāmata" tulkojumu. Kāpēc? (2 punkti)

³Maltiešu valoda ir semītu saimes valoda, kurā runā vairāk nekā 500 tūkst. cilvēku, pārsvarā Maltas iedzīvotāji. Maltiešu valoda ir cēlusies no Sicīlijas arābu valodas; maltiešu valodā ir arī daudz aizguvumu no itāļu valodas. Maltiešu valoda ir vienīgā semītu valoda ar rakstības sistēmu uz latīņu alfabēta pamata.

ħ, ģ un ż izrunā attiecīgi kā latviešu h, dž un z.

5. uzdevums (20 punkti). Doti teikumi mundari⁴ valodā un to tulkojumi latviešu valodā:

1. senkena-n	Es aizgāju.
2. koṛa-eʔ senkena	Vīrietis aizgāja.
3. otere-m dubkena	Tu apsēdies uz zemes.
4. coke-n lelkiʔia	Es ieraudzīju vardi.
5. pulis honko-eʔ lelkedkoa	Policists ieraudzīja bērnus.
6. biṅ coke-ʔ huakiʔia	Čūska sakoda vardi.
7. seta pulisko-eʔ huakedkoa	Suns sakoda policistus.
8. biṅ setaʔre-m sabkiʔia	Tu noķēri čūsku no rīta.
9. pulisko kumbuṛu hola-ko sabkiʔia	Policisti noķēra zagli vakar.
10. kuṛiko honko hature-ko tokoeʔkedkoa	Sievietes nobāra bērnus ciemā.

1. jautājums. Pārtulkojiet latviešu valodā: (4 punkti)

11. kumbuṛuko-ko dubkena
12. hola-n senkena
13. biṅko-m lelkedkoa
14. hon seta setaʔre-ʔ tokoeʔkiʔia
15. koṛa coke-ʔ sabkiʔia

2. jautājums. Pārtulkojiet mundari valodā: (7 punkti)

16. Viņi aizgāja.
17. Sieviete apsēdās uz zemes.
18. Zagļi ieraudzīja vīriešus.
19. Suņi sakoda zagli.
20. Viņš noķēra vārdes vakar.

3. jautājums. Paskaidrojiet savu risinājumu! (9 punkti)

Uzdevumu komplekta sastādītāji pateicas Jeļenai Asinovskai /Krievija/, Bruno L'Astorinam /Brazīlija/, Annai Brikmanei, Mihailam Buņinam, Ņikitam Burčeņam, Irinai Česnokovai, Dmitrijam Dorožko, Jevgenijam Kapituļskim, Šonitai Koroļovai, Valērijai Krastiņai /Krievija/, Alīnai Maļinovskai /Krievija/, Darjai Orlovai, Aleksejam Pegušeļam, Natālijai Perkovai, Ilonai Prikulei, Maksimam Rebrovam, Simonai Striževskai, Maksimam Surovovam, Ksenijai Varfolomejevai un Eduardam Vinkam par uzdevumu testēšanu, kā arī Antonam Sominam /Baltkrievija/ par konsultācijām 4. uzdevuma sastādīšanā.

Uzdevumu autori: Aleksejs Pegušeļs (1., 2. un 3. uzd.), Simona Striževska (4. uzd.) un Pjotrs Arkadijevs /Krievija/ (5. uzd.).

---

⁴Mundari pieder pie munda valodas saimes. Tajā runā ap 860 tūkst. cilvēku Indijas austrumos.

n, Ņ, ɽ, t, ʔ ir īpaši mundari valodas līdzskaņi.